

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Освітня програма	30139 Середня освіта (Природничі науки)
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

28.04.2020 р.

Справа № 0038/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань «01 Освіта/Педагогіка» у складі:

Тарасенкова Ніна Анатоліївна – головуючий,

Шинкарук Оксана Анатоліївна,

Струк Тетяна Володимирівна,

Скворцова Світлана Олексіївна,

Рябовол Лілія Тарасівна,

Островська Катерина Олексіївна,

Мартинець Лілія Асхатівна,

Лопатенко Георгій Олегович,

Лобода Дмитро Олександрович,

Литовченко Світлана Віталіївна,

Єжова Ольга Олександрівна,

Демченко Олена Петрівна,

Бахмат Наталія Валеріївна,

Андрощук Ірина Василівна,

за участі запрошених осіб:

Ткаченко Ігор Анатолійович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	30139
Назва ОП	Середня освіта (Природничі науки)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.15 Природничі науки
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 14, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

У профілі ОП щодо циклу/рівня зазначено – «7 рівень НРК». У Положенні про організацію освітнього процесу в УДПУ також міститься наступна позиція – «Другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає сьомому кваліфікаційному рівню НРК і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності», що вимагає перегляду. У самоаналізі також вказано: «Визначені освітньою програмою (таблиця 3 додатку) ПРН відповідають вимогам НРК для сьомого кваліфікаційного рівня, опис яких передбачає: здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов» та описано відповідні дескриптори. При цьому, ЕГ стверджує: «ПРН відповідають вимогам НРК для кваліфікаційного рівня «магістр». Кожній із чотирьох категорій (знання, уміння, комунікація, автономність і відповідальність) відповідають визначені результати навчання». Однак, відповідно до ч.1 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту», «Другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності», що відповідає 8 рівню НРК – «Здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог» (Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 р., в редакції 25.06.2019 р.). Відповідність другого (магістерського) рівня – 8 рівню НРК підтверджується і такими документами, як: наказ МОН України від 01.06.2016 р., в редакції від 01.10.2019 р. № 1254, де в контексті визначення інтегральної компетентності зазначено – «Магістр (рівень 8): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог»; наказ МОН від 01.06.2017 р. № 600 в редакції Наказу від 21.12.2017 р. № 1648, яким було затверджено Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, де на с. 14 зазначено – «Магістр (рівень 8): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог». При розробці ОП ці положення не враховано.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

У відгуку В. Д. Коломійченко зокрема зазначено, що «ОП відповідає вимогам МОН України», однак, таких вимог не існує. Крім того, у всіх відгуках йдеться про те, що ця ОП може впроваджуватися «в освітню практику», «в реальну

освітню діяльність», однак, чи передбачає відгук роботодавців надання зазначеного висновку? Скоріше, він має містити аналіз самої ОП щодо підготовки фахівців за даною спеціальністю, що у прикріплених відгуках є достатньо поверховим.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Невідповідність цієї ОП вимогам відповідного рівня НРК простежується у багатьох складниках даної освітньої системи. Так, згідно з ОП, «Атестація випускників освітньої програми за спеціальністю 014.15 Середня освіта (Природничі науки) здійснюється у формі Комплексного кваліфікаційного екзамену або публічного захисту кваліфікаційної роботи, що має на меті виявлення рівня досягнення результатів навчання за спеціальністю». Однак, написання кваліфікаційної роботи є обов'язковим для другого (магістерського) рівня. Не повністю відповідає вимогам НРК інтегральна компетентність (ІК) – «Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми профільної середньої або вищої освіти, що передбачає здійснення інновацій у практиці освітнього процесу і характеризується певними педагогічними умовами й вимогами». Крім того, ІК охоплює і здатність розв'язувати задачі вищої освіти, що не відповідає заявленій спеціальності – 014 Середня освіта, водночас, не розвивається ні в ЗК, ні у ФК та ПРН. Так само, не повною мірою відповідають вимогам 8 рівня НРК і ЗК, ФК і ПРН зокрема щодо спеціалізованих концептуальних знань та спеціалізованих умінь розв'язання проблем, необхідних для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності. Компетентності та ПРН не узгоджені між собою щодо того, для яких закладів освіти відбувається підготовка за цією ОП: ІК – йдеться про профільну середню та вищу освіту, ФК – про заклади загальної середньої освіти, ПРН – заклади освіти II-III ступенів. Така неузгодженість відбивається і в Робочих програмах навчальної дисципліни (РП НД), до прикладу: у РП Виробничої практики йдеться і про «зклади освіти», і про «основну та старшу школу» одночасно; у РП НД «Педагогіка» – і про старшу школу, і про профільну, а сама програма орієнтована на профільну школу. Щодо деяких компетентностей та ПРН. «ЗК 2. Здатність використовувати іноземні мови у професійній діяльності». «ФК 3. .... та іноземними мовами». «ПРН 20. .... іноземних мов». Тобто, йдеться про декілька іноземних мов? Однак, серед освітніх компонент ОП та в навчальному плані йдеться про одну дисципліну «Ділова іноземна мова» без вказівки, яка саме мова вивчається, хоча у РП НД зазначається «англійська».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Зміст ОП не достатньо чітко структурований. Не достатньо обґрунтованим є поділ обов'язкових компонент на компоненти гуманітарної, фундаментальної, професійної та науково-предметної підготовки. Система освітніх компонент є не достатньо узгодженою, так, є ОК 11.3 «Методика навчання біології», однак, дисципліна «Біологія» як така відсутня. На ОП передбачена курсова робота. Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в УДПУ (Розділ 8. Організація освітнього процесу), яке, хоч і є застарілим (від 2015 р.), однак діючим, «На першому курсі курсову роботу не планують, а на випускному планують лише за умови відсутності в навчальному плані випускної кваліфікаційної роботи». Оскільки кваліфікаційна робота є обов'язковою для другого (магістерського) рівня, написання курсової роботи не видається можливим і доцільним для цього рівня. На ОП передбачено дисципліну «Ділова іноземна мова», однак, ЗК, ФК та ПРН орієнтують на використання іноземної мови у професійній діяльності, то ж, доцільним було б вивчення «Іноземної мови за професійним спрямуванням». Недостатньо узгодженими є ОК із ЗК, ФК та ПРН щодо мовної підготовки. «ЗК 2. Здатність використовувати іноземні мови у професійній діяльності».

«ФК 3. .... та іноземними мовами». «ПРН 20. .... іноземних мов». Тобто, йдеться про декілька іноземних мов? Однак, серед ОК ОП та в НП йдеться про одну дисципліну «Ділова іноземна мова» без вказівки, яка саме мова вивчається, хоча у РП НД зазначається «англійська».

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

В ОП практично не описана позиція «Предметна область». Щодо Предметної області в ОП викладена така інформація: Обов'язкові дисципліни. 1. Цикл загальної підготовки – 25 кредитів. 2. Цикл професійної підготовки – 65 кредитів. Дисципліни вільного вибору студентів – 30 кредитів. Отже, встановити відповідність змісту ОП предметній області заявленої для неї спеціальності наразі неможливо. Згідно з позицією ЕГ, «міждисциплінарний зміст освітньої програми відповідає предметним областям спеціальностей 014.08 Середня освіта «Фізика», 014.06 Середня освіта «Хімія» і 014.05 Середня освіта «Біологія та здоров'я людини», однак, предметні області цих спеціальностей в ОП також не описані. У самоаналізі теж вказується на відповідність змісту ОП «теоретичному змісту предметної області», але, такої позиції в ОП не передбачено. Проте, правильне й однозначне визначення «предметної області» є важливим для подальшої побудови структурно-логічної схеми, навчального плану, розробки РП НД тощо.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Положення про організацію вивчення дисциплін вільного вибору від 2016 р. втратило чинність, як зазначено на сайті, однак, продовжує там розміщуватися. При цьому, у Положенні про планування та облік основних видів роботи професорсько-викладацького складу, яке затверджене 23.04.2019 р., є вказівка саме на згадане Положення про організацію вивчення дисциплін вільного вибору. Інше Положення про порядок вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти «не відкривається». Посилання у самоаналізі на нього відсутнє. Втім, його можна знайти на сторінці факультету у незвичній формі. Процедура вільного вибору дисциплін, яка описана у самооцінюванні, передбачає, що такі дисципліни починають вивчатися у другому семестрі, що, до певної міри, обмежує право і можливості студентів формувати індивідуальну освітню траєкторію. У навчальному плані передбачено блоковий підхід до формування переліку дисциплін вільного вибору – 6 блоків по 2 дисципліни та 2 блоки – по 3 дисципліни, де третя – дисципліна з іншої ОП. Тому, твердження ЕГ, що сильною стороною ОП є те, що «Здобувачі мають можливість обирати дисципліни за вибором не лише професійно орієнтованих, але й з інших освітніх програм», є достатньо сумнівним. З інформації, оприлюдненої на сайті факультету, про перелік дисциплін вільного вибору здобувачів, для II-го курсу у блоку 3 пропонується зробити вибір між двома однаковими дисциплінами "Математичний апарат педагогічної науки", URL: <https://fmf.udpu.edu.ua/navchannia/dystsypilnyvilnoho-vybohu> (посилання загальне на сайт факультету.)

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

До компонентів практичної підготовки на ОП віднесено: виробничу практику, курсову роботу з методики навчання природничих наук та атестацію (комплексний кваліфікаційний екзамен або захист кваліфікаційної роботи). Однак, згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в УДПУ (від 2015 р., стор. 23), «Практична підготовка осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними вищими навчальними закладами договорами або в його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку». Курсова робота та атестація не віднесена у цьому та інших документах ЗВО до практичної підготовки.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

ЕГ вказує загальні посилання щодо документації, умов прийому, програм випробувань тощо, а не щодо конкретного документу або безпосередньо щодо цієї ОП. На сторінці "Приймальна комісія" у рубриці "Освітні програми" викладено "Перелік спеціальностей", а не ОП як такі, що було б зручно для абітурієнта.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

У звіті ЕГ зазначено: «Практикується проведення лабораторних робіт магістрами для студентів бакалаврату з диференціацією рівнів складності завдань». Однак, наскільки це законно, чи відповідає це Положенню про організацію освітнього процесу, чи забезпечує належну підготовку бакалаврів, адже підготовка магістрів за цією ОП здійснюється як вчителів для середніх загальноосвітніх закладів, а не викладачів ЗВО.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

не застосовується

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

не застосовується

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

У Робочих програмах навчальних дисциплін недостатньо широкий перелік рекомендованої літератури, до того ж вона не актуальна, наприклад: РП з педагогіки – в Основній літературі 9 джерел, з них лише один підручник, інші нормативні акти, у Додатковій – 14 джерел, з них найбільш «нове» джерело 2007 р.; «найсвіжіше» джерело в РП з психології – 2011 р., переважають у ній джерела 1980-90 рр. (видавництво СПб, М.). Під дисципліною «Філософія та соціологія освіти» відкривається вже згадана «Психологія», отже, РП з першої – відсутня, а інформація про неї не доступна для здобувачів.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 **Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь**

не застосовується

5.2 **Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)**

В цій ОП не передбачено обов'язкове написання кваліфікаційної роботи, що є інваріантною вимогою для другого (магістерського) рівня вищої освіти, 8 рівня НРК.

5.3 **Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Критерії оцінювання взагалі та оцінювання індивідуальних завдань переважно не деталізовані.

5.4 **У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності**

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 **Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання**

не застосовується

6.2 **Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми**

не застосовується

6.3 **Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу**

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

не застосовується

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

І у відомостях самооцінювання, і у звіті ЕГ подана загальна інформація щодо забезпечення навчальною літературою в ЗВО, не надана конкретна інформація про її поповнення для потреб цієї ОП, у тому числі через інституційний репозитарій. Вказані по іншим критеріям недоліки щодо навчально-методичного забезпечення ОП знижують оцінку і за цим критерієм. На підтвердження переважної більшості позицій (з різних підкритеріїв) у звіті ЕГ наведено одні й ті ж аргументи.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

не застосовується

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

На сайті ЗВО викладене Положення про Освітні програми в УДПУ від 27.01.2020 р., в якому на стор. 7 знову зазначається – другий (магістерський) рівень відповідає сьомому рівню НРК, що суперечить чинному законодавству. При цьому, дане Положення фактично дублює Положення про організацію освітнього процесу в УДПУ в частині щодо ступенів/рівнів освіти, затверджене у 2015 р. (останні зміни у нього були внесені у тому ж 2015 р. і не стосувалися рівнів освіти). Обидва документи вимагають негайного оновлення. У ЗВО діє Положення про групи зі змісту та якості освіти в УДПУ від 26.02.2020 р., до функцій яких зокрема віднесено: участь у розробленні, моніторингу ОП з метою їх удосконалення; забезпечення узгодження основних елементів ОП тощо. Такі групи, очевидно, мають активізувати свою діяльність і, можливо, ініціювати перегляд Положення про Освітні програми в УДПУ та Положення про організацію освітнього процесу в УДПУ, оскільки розробники ОП орієнтуються на їх зміст, у зв'язку з чим, дублюють зазначені помилки щодо відповідності рівнів вищої освіти рівням НРК.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

У п.п.1.2. зазначалося, у відгуку В. Д. Коломійченко зокрема зазначено, що «ОП відповідає вимогам МОН України», однак, таких вимог не існує. Крім того, у всіх відгуках йдеться про те, що ця ОП може впроваджуватися «в освітню практику», «в реальну освітню діяльність», однак, чи передбачає відгук роботодавців надання зазначеного висновку? Швидше, він має містити аналіз самої ОП щодо підготовки фахівців за даною спеціальністю, що у прикріплених відгуках є достатньо поверховим. Крім того, у відгуках-рецензіях не вказана дата їх складання/підписання. Це не дає чіткого розуміння, подавалися вони на проект чи на вже діючу ОП, а також не дозволяє однозначно характеризувати відповідну співпрацю з цією категорією стейкхолдерів як систематичну.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

На сайті розміщене Положення про організацію освітнього процесу та зміни до нього в редакції 2015 р., що вимагає оновлення. На сайті розміщене Положення про організації вивчення дисциплін вільного вибору (спеціалізації) від

2016 р., яке втратило чинність, як і Положення про формування, затвердження і оновлення освітніх програм від 2018 р. У викладеному на сайті Положенні про Освітні програми в УДПУ від 27.01.2020 р. на стор. 7 зазначено – другий (магістерський) рівень відповідає сьомому рівню НРК, що суперечить чинному законодавству. Наразі документ вимагає оновлення. Потребує оновлення (приведення у відповідність до законодавства щодо рівнів вищої освіти, у тому числі з урахуванням вимог НРК) і Положення про випускні кваліфікаційні роботи в УДПУ, зокрема в частині: « .. виконується на завершальному етапі навчання в університеті для отримання освітнього ступеня «бакалавр», «магістр», освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст».

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

не застосовується

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На веб-сайті ЗВО, на сторінці "Навчання" у рубриці "Освітні програми" безпосередньо дана ОП не викладена ("У цій категорії немає статей", зазначено на сайті). Проте, ОП є на сайті факультету фізики, математики та інформатики. Напевно, доцільно, аби інформація про цю ОП дублювалася на загальному сайті ЗВО та сайті факультету. Її розміщення на веб-сайті ЗВО підвищуватиме рівень доступності інформації про неї, оскільки, частина абітурієнтів та їх батьків будуть шукати ОП "Природничі науки" на сайті природничо-географічного факультету.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Удосконалити ОПП в частині визначення предметної області, мети, компетентностей і програмних результатів навчання: - забезпечити відповідність ОПП, як такої, що розроблена для другого (магістерського) рівня, зокрема ІК, ЗК, ФК, ПРН, форми атестації, вимогам 8 рівня НРК; - закріпити в ОПП виконання кваліфікаційної роботи як обов'язкову форму державної атестації здобувачів освіти; - чітко визначити в ОПП, а також у навчально-методичному забезпеченні освітнього процесу для якого/яких рівнів освіти (а саме – повної загальної середньої) здійснюється підготовка фахівців за цією програмою; - визначити в ОП предметну область як основу для побудови структурно-логічної схеми ОП; - переглянути мету ОП й уточнити, у чому саме вона полягає – «... у забезпеченні інтегрованої технології підготовки висококваліфікованих учителів (магістрів) ...» (тоді, напевно, слід визначити у чому сутність такої технології), чи безпосередньо у підготовці таких фахівців. Крім того, в позиції «Мета освітньої програми» не доцільно описувати, чим зумовлена саме така мета, це можливо зробити у самооцінюванні; - уніфікувати термінологію, використовувану в ОП, та дати відповідні визначення. До прикладу, в описі «Мети освітньої програми» розробники оперують термінами «інтегрована технологія підготовки» та «інтегративний підхід до формування змісту освітнього процесу». Не зрозуміло, як ці поняття, використовувані в одному контексті, співвідносяться – є синонімами чи якесь з них ширше; - продовжити удосконалення процедур залучення стейкхолдерів до розробки ОП, зокрема до визначення її цілей.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Удосконалити структуру та зміст ОПП: - оптимізувати структурно-логічну схему ОПП як сукупність конкретних ОК / навчальних дисциплін (обов'язкових та вибіркових) з метою забезпечення найбільш повного досягнення ПРН, попередньо удосконаливши їх; - переглянути доцільність включення в ОПП таких ОК, як: «Академічна риторика», «Філософія та соціологія освіти», «Курсова робота»; - розглянути можливість уведення в структурно-логічну схему ОПП дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для забезпечення підготовки здобувачів освіти до виконання кваліфікаційної роботи та пропагування академічної доброчесності; - переглянути доцільність вивчення дисципліни «Ділова іноземна мова» і розглянути можливість замінити її дисципліною «Іноземна мова за професійним спрямуванням»; - продовжити удосконалення механізму формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, зокрема, розширити їх можливості щодо вільного вибору дисциплін; - передбачити збільшення годин/кредитів на виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи й виокремити цей вид роботи (відокремити його від практики) в ОП та навчальному плані; - розглянути можливість збільшення кредитів/годин безпосередньо на практичну підготовку здобувачів освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Започаткувати на ОПП практику академічної мобільності здобувачів вищої освіти та визнання результатів, набутих у неформальній освіті. Активізувати міжнародну академічну мобільність здобувачів вищої освіти та НПП, у тому числі, за рахунок участі в міжнародних програмах обміну, отримання грантів тощо.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продовжити удосконалення форм і методів навчання. - активізувати участь студентів на ОПП у науковій роботі; - активізувати діяльність з популяризації академічної доброчесності серед здобувачів ОП. Продовжити удосконалення навчально-методичного забезпечення ОП: - розробити силабуси навчальних дисциплін; - систематично оновлювати зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, розширити перелік та оновити літературу, рекомендовану у навчально-методичному забезпеченні, зокрема в робочих програмах навчальних дисциплін.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Продовжити удосконалення форм і методів контролю та пов'язаних із цим процедур. - у силабусах викладати критерії оцінювання з різних видів робіт, оптимізувати загальні критерії оцінювання; - оптимізувати / привести у відповідність до заявленого в ОПП рівня вищої освіти форму і зміст державної підсумкової атестації; - ширше інформувати здобувачів ОПП про їх право оскаржувати результати контрольних заходів та про відповідну процедуру.

Критерій 6. Людські ресурси

Продовжити удосконалення кадрового складу на ОПП, у т. ч. мотивувати і стимулювати НПП до вдосконалення професійної та викладацької майстерності, до участі в програмах / заходах міжнародної академічної мобільності, публікацій у провідних закордонних та вітчизняних наукометричних та фахових виданнях, участі у Міжнародних та всеукраїнських конференціях, конкурсах, симпозіумах.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Сприяти/ініціювати поповнення фондів навчальної літератури для потреб цієї ОПП, у тому числі через інституційний репозитарій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Продовжити удосконалення системи зворотного зв'язку з усіма стейкхолдерами ОПП, зокрема із здобувачами вищої освіти. Посилити участь студентського самоврядування у вирішенні всіх питань в освітньому процесі на ОП. Активізувати діяльність груп зі змісту та якості освіти в УДПУ .

Критерій 9. Прозорість та публічність

Активізувати роботу з удосконалення офіційного веб-сайту ЗВО, зокрема, забезпечити розробку, систематичне оновлення й розміщення на сайті ЗВО усіх необхідних для здобувачів вищої освіти та НППІ документів.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ТАРАСЕНКОВА НІНА АНАТОЛІЇВНА